

Այս համարում

Հայերեն բաժին

- 1- Լուրեր – Իրանահայ համայնք 1
- 2- Լուրեր – Հայաստան.....3
- 3- Լուրեր– Իրան.....9
- 4- Չանագան.....9
- 5- Խոհեր.....10

Մյունակների տղության պատճառով
 Հրաչյա Աճառյանը Պարսկաստանում
 եւ Հայ հին գրականությունը հողվածների շարունակությունը
 կտպագրվի հաջորդ համարում

Պարսկերեն բաժին

- 1- Լուրեր- Իրանահայ համայնք 1
- 2- Լուրեր-Իրան,Հայաստան.....2

Ճապիկի առաջին էջում՝

700 զույգերի ամուսնությունը Արցախում

Ճապիկի վերջին էջում՝

Կարլեն Դալլաբյան

Համար 146, Սեպտեմբեր-Յուլիտեմբեր 2008թ.

No. 146, September-October 2008

ماهنامه لویس - شماره ۱۴۶ مهر ماه ۱۳۸۷

Իրանահայ Համայնք

Թ.Շ.Թ-ի Պատգամավորական Ժողովի 14-րդ շրջանի ընտրությունները մամլո ասուլիս

2008թ. հոկտեմբերի 4-ին ԹՇԹ-ի ՊԺ-ի 14-րդ ընտրաշրջանի Կենտրոնական Ընտրական Հանձնաժողովը Թեհրանի հայկական մամուլի ներկայացուցիչներին հրավիրել էր հանդիպում-ասուլիսի: Ասուլիսը կես ժամ ուշացումով սկսվեց՝ հուսալով, որ մյուս լրատվամիջոցներից նույնպես կներկայանան, սակայն նոր եկողներ չեղան և ասուլիսն անցկացվեց 4 հոգով (ԿԸՀ-ի ատենապետ Ժորժ Աղազարյանը, «Լույս» ամսագրի և «Ալիք» օրաթերթի ներկայացուցիչները):

Պրն. Ժ. Աղազարյանը ներկայացրեց ԹՇԹ-ի կողմից կյանքի կոչված Կենտրոնական Ընտրական Հանձնախմբի 11 անդամների անունները, որոնք էլ իրենց հերթին կյանքի էին կոչել քաղաքամասային ենթահանձնախմբեր: Ծանոթացրեց ընտրական ժամանակացույցին, նշեց նաեւ ընտրության հետ կապվող որոշ մանրամասներ: Օրինակ, եթե քաղաքամասում թեկնածուների թիվը շատ է, ապա վիճակահանությամբ կորոշվի, թե ովքեր ներկա կլինեն քվեատուփի մոտ, քանի որ նրանց թիվը սահմանափակ է լինելու: Իսկ թեկնածուները քվեների հաշվարկման ժամանակ կարող են որպես դիտորդ ներկա գտնվել տեղամասում: Այնուհետև պրն. Աղազարյանը պատասխանեց մամուլի ներկայացուցիչների հարցերին:

«Ալիք»- Քվեատուփերի մոտ ասացիք վիճակահանության ձևով են ներկայանալու հսկիչները. մի քիչ ավելի մանրամասն բացատրեք ինչպես է լինելու:

Պ.- Վիճակահանության ձևով միայն թեկնածուների ներկայացուցիչների համար է նախատեսված: Եթե մի քաղաքամասում մի քանի քվեատուփ կա, հանձնախումբը 7 հոգանոց կազմ կը նշանակի, որում ներկա կը լինեն նաև ենթահանձնախմբի անդամներից 2-3 հոգի:

«Լույս»- Ինչ կարգով է ընտրվել Կենտրոնական Ընտրական Հանձնախումբը և ինչ հիմունքներով:

Պ.- Թեմի կանոնադրության համաձայն Թեմական Խորհուրդը նշանակում է հանձնախումբ, որի անդամները բնակվում են տարբեր քաղաքամասերում: Թե ինչ հիմք են ընդունել ես չգիտեմ:

«Լույս»- Ուղղակի նշանակովի հանձնախումբ է եղել, այո՞:

Պ.- Իրենց ծանոթության բերումով է եղել, տեսել են այն մարդիկ հարմար են, նշանակել են:

«Լույս»- Իսկ ենթահանձնախմբերն ի՞նչ կարգով են ընտրվել:

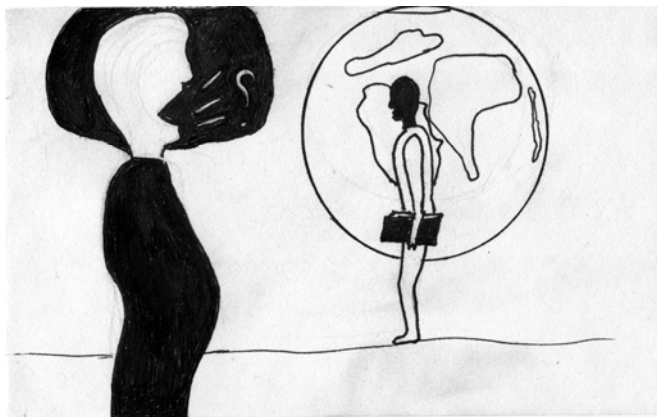
Պ.- Նույն կարգով՝ ինչպես ԿԸՀ-ն է ընտրվել: Օրինակ, եթե տվյալ քաղաքամասից եղել են ԿԸՀ-ի մեջ, ապա նրան խնդրել են, որ անհատներ առաջադրի ու մենք ընդունել ենք:

«Լույս»- Պարզվում է, որ նշանակովի ԿԸՀ-ը նշանակում է ենթահանձնախմբեր և այդ նշանակովի մարմինները չեն կարող ընդգրկել համայնքի բոլոր կառույցները: Օրինակ առաջադրվել է իմ թեկնածությունը Սասուն քաղաքամասում, սակայն չի ընդունվել, ինչո՞ւ:

Պ.- Դժբախտաբար ես այդ ժամանակ ճամբորդության մեջ էի և հանձնախմբերը ընտրված էին և ես բան չունեի ասելու և իմ համաձայնությունը տվեցի և ցանկը ուղարկեցիք ԹԽ-ին հաստատելու համար:

«Լույս»- Նախկինում պատգամավորների քանակը 56 հոգի էր, իսկ հիմա լսել ենք, որ համայնքի նվազման պատճառով փոխվել է և դարձել 45 հոգի: Ի՞նչ փոփոխություններ կան և ովքեր են որոշում դրանք:

Պ.- Գիշտ է 56 հոգի է եղել, բայց բնակչության թիվը նվազել է: Մեծ մասը զաղթել է Եվրոպա, Ամերիկա, շատ չնչին աննշան տոկոսը գնացել է Հայաստան: Մյուս կողմից քաղաքամասերում տեղաշարժ է եղել: Հիմա մեր ժողովրդի թիվը չորս տարի առաջվա թիվը չի: Սրա հիման վրա և ըստ ԹՇԹ-ի կանոնադրության, որ յուրաքանչյուր 2000 հոգու դիմաց մեկ պատգամավոր պետք է լինի, ԿԸՀ-ը առաջարկ է ներկայացրել ԹԽ-ին, սակայն արդյունքի մասին տեղյակ չենք, եթե որևէ բան պետք է փոխվի, վստահաբար Պատգամավորական Ժողովի և Թեմական Խորհրդի հաստատումը պետք է ունենա:

Վահիկ Բաղդասարյան

«Լույս»- Կարծում ենք այդ հարցի վերաբերյալ ԿԸՀ-ը պետք է նկատի առնի նաև պետական վիճակագրական և քահանայադատի ներկայացրած տվյալները:

Պ.- Մենք առայժմ 2000 հոգու վրա պետք է կենտրոնանանք, մինչև նոր փոփոխություն չլինի:

«Լույս»- Քանի՞ ընտրատեղամաս է լինելու և որտե՞ղ: Խորհրդարանի ընտրությունների ժամանակ Հայոց «Ավետիսյան» բուժարանը ընտրակենտրոն էր դարձվել: Մի տեղ, որտեղ հիվանդներ են այցելում և աշխատողները ներկա են կարելի՞ է արդյոք ընտրություններ անցկացնել: Արդյո՞ք այս ընտրությունների ժամանակ նույնը չի լինելու:

Պ.- Հույս ունեմ, որ չի լինելու: Նախկինում Սասուն քաղաքամասում երեք կենտրոն է եղել «Թունյան» և «Թովմասյան» դպրոցները և Ս. Թարգմանչաց եկեղեցին: Պետական ընտրությունների ժամանակ այդ չորրորդ մենք նշանակեցինք, որովհետև մարդիկ կային, ասում էին, որ վերևից ժողովուրդը դժվարանում է ցած գալ և այլն: Մասամբ էլ, ճիշտ է, համաձայն են ձեզ հետ, որ բուժարանում մարդիկ գնում գալիս են և ընտրությունները խանգարվում է: Վերջնական չենք ջշտել, բայց շատ փոփոխություններ չպետք է անենք:

«Լույս»- Դուք նշեցիք, որ հոկտեմբերի 2-ից ենթահանձնախմբերը պետք է աշխատեին, և թեկնածուները կարող էին դիմել գրանցվելու համար, սակայն այդ օրը Ս. Թարգմանչաց եկեղեցում ենթահանձնախումբը ներկա չի եղել: Արդյոք տեղյակ եք, թե ինչո՞ւ:

Պ.- Վաղը մենք միտ ունենք և կարծարծեն այդ հարցը, որովհետև, եթե հայտարարություն ենք տվել, պետք է կանոնավոր աշխատեին:

«Լույս»- Նախկինում քվեաթերթիկների հաշվարկման ժամանակ մի տեղամասում, որտեղ մեկ քվեատուփ կար, մի քանի մասի էին բժանում քվեաթերթիկները և մի քանի տեղ հաշվում, որպեսզի իրենց ասությամբ, շուտ ավարտվի հաշվարկումը, իսկ թեկնածուների ներկայացուցիչները չէին կարողանում լիարժեք հսկողություն ունենալ: Սա նույնպե՞ս չի լինելու այս անգամ:

Պ.- Ի նկատի կառնենք: Վերջին հաշվով սա գալիս է նրանից, թե ինչքան ենք մարդկանց վստահում: Ես այն անհատներոց եմ, որ բոլորին վստահում եմ, մի թե, որ հակառակը փաստվի:

«Լույս»- Թեկնածուները ի՞նչ իրավունքներ ունեն և ի՞նչ նորություններ կան այս կապակցությամբ: Թեկնածուների նկարները ի՞նչ չափերի է լինելու:

Պ.- Այդ մասին էլ, ես հույս ունեմ, մյուս մեր հարցազրույցի ժամանակ կասեմ, որովհետև, դժբախտաբար, մենք անցած շաբաթ միտ չենք ունեցել և վաղվա մեր միստում այդ էլ կը հստակեցնենք, հատկապես որ դեռևս պրոպագանդայի համար ժամանակ կա: Կարող եք կապվել նաև գրասենյակ և տիկ. Սարինեից պատասխանները իմանալ:

«Ալիք»- Մի թե՞ մեր և Ներքին գործերի նախարարության ընտրակարգը նույնը չէ:

Պ.- Մոտավորապես նույնն է և մեծ հավանականությամբ նույն կարգը կը լինի:

«Ալիք»- Պետության ներկայացուցիչներն էլ լինելու ե՞ն քվեատուփերի մոտ:

Պ.- Այո, ՆԳՆ ներկայացուցիչները լինելու են, կլինի նաև քահանայացի դասից մեկ հոգի, և հանձնախմբի անդամներ և թեկնածուների վստահված անձիք: Իսկ, եթե թեկնածուն ինքը ցանկանա, կարող է քվեաթերթիկների հաշվարկման ժամանակ ներկա գտնվել:

«Լույս»- Ընտրողների տարիքը 18-ից է լինելու՞:

Պ.- Այո, համաձայն ազգային կանոնագրի՝ 18 տարեկանից է լինելու:

«Ալիք»- Շրջանների համար ի՞նչ է որոշվել:

Պ.- Շրջաններում թիվը քիչ է և մենք հանձնարարել ենք եկեղեցադպրոցական հոգաբարձությանը, որ ընտրություն անցկացնի:

Կան շրջաններ, որտեղ 2-3 ընտանիք են մնացել, օրինակ, Մաշհաղ, Համադան, Քերմանշահ: Դիմել ենք ԹԽ-ին որ այդ շրջանները միասին մեկ ներկայացուցիչ ունենան խորհրդակցական ձայնով:

Թղթակից: Սուսանա Հանքարչյան

Պաշտպանության կոշտ մոտեցումը ԹՀԹ-ի Պատգամավորական Ժողովի ընտրությունների նկատմամբ

Պատգամավորական Ժողովի ընտրությունները կատարվում են չորս տարին մեկ անգամ, սակայն մինչև 2000 թվականը մի շարք հանգամանքների բերումով շուրջ 14 տարի ընտրությունները տեղի չէին ունեցել և մի շարք աշխատանքներից հետո հաջողվեց նոր ընտրություններ անց կացնելու իրավունքը ձեռք բերել, որտեղ բոլոր կողմերի մասնակցությունը անհրաժեշտ էր նկատվում: Երկու շրջան ընտրություններ տեղի ունեցան և այդ երկու շրջանների ընթացքում նկատվեց, որ դաշնակցությունը կորցնում է իր մենատիրությունը Պատգամավորական Ժողովում և դժվարանում է անցյալի նման իր ծրագրերը իրականացնել Պատգամավորական Ժողովում և հաճախ անհրաժեշտ էր լինում գնալ երկխոսության և երբեմն չէր կարողանում հանգիստ և ժամանակին իր քայլերը վերցնել և ստիպված էր լինում ենթարկվել ժողովրդավարական կանոններին, կամ էլ՝ հենց իրենց կողմից ընդունված ԹՀԹ-ի կանոնադրությանը, որը երբեմն ձեռնտու չէ իրենց:

Վերը նշված պայմանների բերումով նկատվում է, որ 14-րդ Պատգամավորական Ժողովի ընտրություններում որդեգրել է կոպիտ և կոշտ քաղաքականություն և նպատակ է հետապնդում մի կողմ դնել իր ուժեղ ընդդիմադիրներին: Թեմական խորհրդի կողմից ընտրվել է Ընտրությունների Կենտրոնական Հանձնախումբ, որի մասին տեղյակ չի պահվել համայնքին, կուսակցությունը նշանակել է մի շարք անձանց, որոնք պետք է ապահովեն կուսակցության միակողմանի մոտեցումները ընտրությունների ընթացքում: Պատահականորեն միայն մեկ հոգի ոչ կուսակցական անդամ է նշանակվել Կենտրոնական հանձնախմբում, իսկ ենթահանձնախմբում մերժվել է ոչ կուսակցական թեկնածուների առաջադրվելը:

Ի՞նչ հետևանքներ կարող է ունենալ նման անհանդուրժողական վերաբերմունքը համայնքում: Արտագաղթի այս պայմաններում ավելի շատ հուսախաբությունների տեղիք է տալու դաշնակցության անհաբուրժողականությունը, սակայն կարծես դաշնակցության համար ոչ թե արտագաղթի կամ համայնքի հարցերն են գեր խնդիր, այլ՝ իր իշխանության ապահովումը մեր նվազող համայնքի որոշ կառույցներում: Մի գուցե դաշնակցության գոյությունը իրանում կախված է դրանից և նրանք չեն կարող հրաժարվել որոշ քայլերից: Հաջորդ հետևանքը կարող է այն լինել, որ ընդդիմադիրները բոլորտի ենթարկեն ընտրությունները և չնասանկեցնեն ընտրություններին, որի արդյունքում Պատգամավորական Ժողովի արժեքը և դիրքը իջնելու է համայնքի անդամների և պետության մոտ, որը ձեռնտու չէ մեզ բոլորիս, սակայն անհանդուրժողականության շարունակության դեպքում, կարծում ենք, նման մի քայլի գնալը ռեալ իրականություն կարող է դառնալ: Այդ դեպքում Պատգամավորական Ժողովը ոչ օրինական մի մարմին է ճանաչվելու համայնքի մի մաս անդամների կողմից:

ԹՀԹ-ի Պատգամավորական Ժողովի 55-րդ նիստը

Պատգամավորներին ուղղված հրավերին կից ներկայացված էր Թեմական խորհրդի նամակը, որը դարձավ ՊԺ-ի օրակարգ: ՊԺ-ի որոշ նիստերի քվորում չունենալը և նիստերի չգոյանալը բացասական է ազդում ԹԽ-ի ծրագրերի իրականացման գործին և ԹԽ-ն քննարկել է այդ հարցը օգոստոսի 27-ի իր նիստում և միաձայնությամբ հարմար է գտել ներկայացնել հետևյալ հարցերը դիվանի և ՊԺ-ի ուշադրությանը՝ 1- ԹԽ-ն իր պարտականությունները կատարելու և ծրագրերը իրականացնելու համար ոչ մի այլ ընտրանք չի տեսնում բացի՝ մի շարք հասույթաբեր ծրագրեր գործադրելուց, որ 2-3 տարվա ավարտին պիտի կարողանա բավական շարունակական եկամուտ ստեղծելով բավարարել համայնքային և կրթական աշխատանքների հարաճույն բացը: Այդ աշխատանքներն են 1- Հանգուցյալ բարերար Աիդա Ետեգարյանի կալվածի (Միրզա Շիրազի պողոտա) վրա կառուցվելիք շենքը վաճառականական

և գրասենյակային գործառնությունը վարձու տալու համար: Այս աշխատանքը պատրաստ է սկսելու համար: 2- Հանգուցյալ բարերար Եւզինե Արզումանյանի կալվածի (Էնդելար պողոտա) վրա կառուցվելիք շենքը, վաճառականական և գրասենյակային գործունեությանը վարձու տալու համար: Սպասվում է այս աշխատանքը սկսել մինչև 6 ամիս: 3- Վաճառելով հանգուցյալ բարերար Վանիա Սողոմոնյանի Ջուհուրի պողոտայի վրա գտնվող կալվածը համարժեք այլ հողամաս գնելով հարմար վայրում և կառուցվի վաճառականական և գրասենյակային գործունեությանը շենք՝ վարձու տալու համար: Այս կալվածների վրա կառուցած շենքերի վարձի հասույթը կը բավարարի թեմական հորհրդի բացը լրացնելուն:

ԹԽ-ն իր նամակում շեշտում է, որ, չնայած բազմիցս Պատգամավորական ժողովի նիստերի ժամանակ խոսվել է վերը նշված ծրագրերի մասին, այս ծրագրերի վերջնական հաստատումը պիտի քննարկվեր ՊԺ-ի 26 օգոստոսի նիստին, սակայն քվորում չունենալու պատճառով տեղի չունեցավ:

Նախկինում ՊԺ-ն վավերացրել էր Թուրանյան դպրոցի, Գերաշյախ Սասուն մանկապարտեզի, կայսրուհի վերակառուցումը և Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցուն կից կալվածի գնումը: Այս ծրագրերը իրականացնելու համար միակ նյութական աղբյուրը «Զանգ» ընկերության շենքի վաճառքն է, որի վաճառքի որոշ դժվարություններ դեռ չի հաղթահարվել և հաղթահարվելու դեպքում նույնիսկ չի բավարարելու այդ ծրագրերը իրականացնելու համար, ուստի ԹԽ-ն անհրաժեշտ էր համարում նախկին «Արամ» դպրոց-սրահի վաճառքը որպեսզի հնարավոր լինի համայնքի հասուքաբեր ծրագրերի կողքին նաև գնել հաստատում ստացած կալվածներ՝ Թուրանյան դպրոցի շենքը: Այս հարցը երկար քննարկվեց ու տարբեր երկխոսություններ տեղի ունեցան և վերջապես քվեարկություն երկվ և հաստատվեց «Արամ» դպրոց-սրահի վաճառքը, որի միակ գնորդը քաղաքապետարանն է լինելու:

Հայոց բուժարանը որպես ընտրության շտաբ

Քանի ամիս առաջ Իրանի խորհրդարանում հայ պատգամավոր ընտրելու համար ԹՀԹ-ի կողմից կյանքի կոչված ընտրական հանձնախումբը, Իրանի կամ մի գուցե աշխարհում առաջին անգամ, բուժարանը դարձրեց ընտրելու վայր: Սա բնորոշ է միայն մեր համայնքի դաշնակցությանը, որը պատրաստ է իր իշխանության համար ամեն քայլի դիմի և ամեն ինչ զոհաբերի, միայն թե՛ չկորցնի իր իշխանությունը համայնքում: Բազմաթիվ դպրոցներ և եկեղեցիներ կան, որորնք հանդիսանում են ընտրության հարմար վայր և միշտ օգտագործել են դրանք, հիմա ո՞ր անհրաժեշտությունն էր ելնելով թեմական հորհուրդը և ընտրական հանձնախումբը օգտագործում աշխատող բուժարան, որտեղ հիվանդները և դիմողները անընդհատ անց ու դարձ են անում:

Սոտ ապագայում պետք է տեղի ունենան 14-րդ Պատգամավորական ժողովի ընտրությունները համայնքում, հույսով ենք, որ մեր հարգելի թեմական հորհուրդը նկատի կառնի այս հարցը, որպեսզի ավելորդ դժգոհությունների տեղիք չտա և չվնասի մեր համայնքի միասնական արժեքները:

40-րդ Համահայկական Խաղեր

2008 թվականի սեպտեմբեր ամսին տեղի ունեցավ Հ Ա Մ «Արարատ» կազմակերպության 40-րդ համահայկական խաղերը: Խաղերը տևեց 10 օր, խաղերին մասնակցել էին Իրանի տարբեր հայկական միություններից, Հայաստանի երևան և Գյումրի քաղաքներից, Արցախից և վրաստանի Վխալքալաք քաղաքից մարզիկ և մարզկուհիներ որոնք, մրցում էին տարբեր մարզաձևերում:

ՀԱՄ «Րաֆֆի» համալիրից մասնակցել էին տղայոց և օրիորդաց երիտասարդական բասկետբոլ, տղայոց երեք բասկետբոլ և տղայոց երիտասարդական և երեք Ֆուտբոլ մարզաձևերում մարզիկ և մարզկուհիներ, որոնցից տղայոց երիտասարդական բասկետբոլ և Ֆուտբոլի երկու խմբերը այս խաղերում գրավեցին առաջին տեղերը: Շախմատի խմբային բաժնում «Րաֆֆի» համալիրի շախմատիստները գրավեցին առաջին տեղը: Շնորհավորում ենք «Րաֆֆի» համալիրի

մարզիկներին և առավել հաջողություններ ցանկանում նրանց և բոլոր մարզիկներին:

Թղթակից: Հուսին Սահարյան

Հայաստան

2009-ի ԲՅՈՒՋԵՆ ԿԿԱԶՄԻ ԱՎԵԼԻ ՔԱՆ 3 ՄԼՐԴ ԴՈՒՍԻ

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

2009-ի պետական բյուջեի նախագիծը երկ հաստատեց կառավարությունը եւ ուղարկեց Ազգային ժողովի քննարկմանը: Երկրի զլխավոր ֆինանսական փաստաթղթի մասին կառավարության նիստից հետո լրագրողներին մանրամասներ հաղորդեցին ֆինանսների նախարար Տիգրան Դավթյանը եւ փոխնախարար Պավել Սահարյանը:

Ինչպես նշեց Տիգրան Դավթյանը, բյուջեի նախագծի հիմքում դրված են մի քանի առանցքային փաստաթղթեր՝ կառավարության գործունեության 2008-2012 թվականների ծրագիրը, աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագիրը (վերանվանված կայուն զարգացման ծրագիր), ինչպես նաեւ ֆինանսների նախարարության եւ Կենտրոնական բանկի մասնագետների մակրոտնտեսական կանխատեսումները, միջազգային ֆինանսական կառույցների փորձագետների եզրակացությունները:

Այսպիսով, ըստ բյուջեի նախագծի, եկող տարի կանխատեսվում է համախառն ներքին արդյունքի (ՀՆԱ) 9,2 տոկոս աճ: Միաժամանակ, բյուջեով նպատակադրվել է ունենալ ցածր գնաճ 4 տոկոս՝ զուտարած կամ համաժ 1,5 տոկոս: Նման ցածր գնաճի համար, ֆինանսների նախարարի հավաստմամբ, ստեղծվել են բոլոր նախադրյալները: Մասնավորապես, եկող տարի ծրագրվում է 1 տոկոսից էլ ցածր բյուջեի դեֆիցիտ (պակասուրդ), որը հնարավորություն է տալիս զսպելու գնաճային ճնշումները:

ՀՆԱ-հարկեր հարաբերակցությունն ավելանալու է 0,4 տոկոսային կետով եւ կազմելու է 17,4 տոկոս: Այս տարի այդ ցուցանիշը կկազմի 17 տոկոս: Համախառն ծրագրում, որը ներառում է նաեւ համայնքային բյուջեները, եկամտային մասով կկազմի 927,1 մլրդ դրամ, ծախսային մասով՝ 967,1 մլրդ դրամ:

1 շնչին ընկնող ՀՆԱ-ն տարեկան՝ 4300 դոլար

Ինչ վերաբերում է պետական բյուջեին, ապա 2009-ին եկամուտներն այստեղ կկազմեն 905 մլրդ դրամ, որը դոլարային արտահայտությամբ ներկայիս փոխարժեքով փոքր-ինչ բարձր է 3 մլրդ դոլարից: Ծախսային մասը կկազմի 945 մլրդ դրամ: Դեֆիցիտը կկազմի 40 մլրդ դրամ, որի 30 մլրդ դրամը կծածկվի ներքին աղբյուրների, մնացածն՝ արտաքին աղբյուրների հաշվին: Ընդ որում, 2008-ի բյուջեի եկամտային մասի 746 մլրդ դրամի համեմատ, 2009-ի բյուջեի եկամտային մասն ավելացել է 24 տոկոսով, իսկ 945 մլրդ դրամ ծախսային մասը՝ 2008-ի 822 մլրդ դրամի համեմատ՝ 13 տոկոսով: 2009-ի բյուջեի եկամուտները կկազմեն ՀՆԱ 21 տոկոսը, ծախսերը՝ 22,7 տոկոսը, իսկ դեֆիցիտը՝ 0,96 տոկոսը: 1 շնչին ընկնող համախառն ներքին արդյունքը 2009-ին կլինի 4300 դոլար: Եկող տարի սպասվում է 4 տրիլիոն 169 մլրդ դրամ համախառն ներքին արդյունք, այս տարվա բյուջեով նախատեսված 3 տրիլիոն 520 մլրդ դրամի համախառն ներքին արդյունքի փոխարեն:

905 մլրդ եկամտային մասից 726 մլրդ դրամը կկազմեն զուտ հարկային մուտքերը, 128 մլրդ դրամը սոցիալական ապահովագրության վճարները:

Տիգրան Դավթյանի հավաստմամբ, եկող տարվա բյուջեն սոցիալական ուղղվածություն է ունենալու, քանի որ էապես ավելանալու են կրթությանը, առողջապահությանն ու սոցիալական ապահովվածությանն ուղղվող միջոցները:

Նախարարին ուղղված «Ազգի» առաջին հարցն այն էր, թե որքա՞ն են կազմելու պաշտպանությանը հատկացված ծախսերը: Դրան ֆինանսների նախարարը պատասխանեց, որ պաշտպանության ոլորտին ընդհանրապես հատկացվելու է 149 մլրդ դրամ, իսկ միայն նախարարությանը՝ 144 մլրդ դրամ: Դա

կազմում է ՀՅԱ 3,5 տոկոսը եւ 24 մլրդ դրամով կան մոտ 20 տոկոսով ավելի է 2008-ին պաշտպանության նախարարությանը հատկացված 120 մլրդ դրամից:

Մեր հաջորդ հարցն այն էր, թե եկող տարի ակնկալվող գազի, էլեկտրաէներգիայի եւ ջրի սակագների բարձրացման առնչությամբ չկա՞ն անապահով խավի համար նախատեսված սոցիալական կոնկրետ ծրագրեր, Տիգրան Դավթյանը պատասխանեց, որ առանձին ծրագրեր չկան եւ ամեն ինչ նախատեսվում է իրականացնել ընդհանուր սոցիալական ծախսերի շրջանակում: Իսկ սոցիալական ծրագրերին, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, ավելի մանրամասն անդրադարձավ փոխնախարար Պավել Սաֆարյանը:

Ֆինանսների փոխնախարարը հայտնեց, որ թեեւ այս տարվա ծրագրում չկա քաղժառայողների եւ բարձրաստիճան ծառայողների աշխատավարձերի ավելացման որոշում, բայց կախված ստաժից, դասային աստիճաններից բարձրացումներ կլինեն, իսկ ընդհանուր առմամբ քաղժառայողների միջին աշխատավարձն այս տարի կբարձրանա 6 տոկոսով:

Կենսաթոշակները կբարձրանան 17,5 տոկոսով

Մշակույթի ոլորտի աշխատողների աշխատավարձը հունվարի 1-ից կբարձրանա 10 տոկոսով: Այս տարվա հունիսից նրանց աշխատավարձը բարձրացել էր 20 տոկոսով:

Ոստիկանների միջին աշխատավարձը կբարձրանա եւ կհավասարվի քննիչների միջին աշխատավարձին: Դրա համար բյուջեից լրացուցիչ 900 մլն դրամ է հատկացված: Կտրուկ՝ 40 տոկոսով բարձրանալու են հարկային համակարգի աշխատողների աշխատավարձերը, ինչի համար հատկացվել է 1 մլրդ դրամ: Եկող տարի Հայաստանում նվազագույն աշխատավարձը կդառնա 30 հազար դրամը, այս տարվա 25 հազար դրամի փոխարեն: Բարձրանալու են նաեւ ուսուցիչների եւ դպրոցների վարչական աշխատողների աշխատավարձերը, ինչպես նաեւ բուժիչներին՝ 1 հիվանդի համար հատկացվող գումարը:

Կենսաթոշակները եկող տարվա հունվարի 1-ից կբարձրանան միջինը 17,5 տոկոսով: Ներկայիս 21800 դրամ միջին կենսաթոշակը կբարձրանա 4 հազար դրամով եւ 2009-ին կհասնի 25600 դրամի:

Յուրաքանչյուր 3-րդ երեխայի ծնվելուց կտրվի 430 հազար դրամ

Պավել Սաֆարյանը կարելիքն ընտանիքում երրորդ երեխայի ծննդյան կապակցությամբ ընդունված որոշումը: Համաձայն դրա, անկախ նպաստառու լինելուց, երրորդ երեխայի ծնվելուց հետո ընտանիքը կստանա 430 հազար դրամ: Իսկ 1-ին եւ 2-րդ երեխաների ծննդյան դեպքում կտրվի միանվագ 50 հազար դրամ, մինչ այժմ տրվող 35 հազար դրամի փոխարեն: Եվ վերջապես կտրուկ՝ 6 անգամ ավելացել են մինչեւ 2 տարեկան երեխաներին տրվող նպաստները: Ներկայիս ամսական 3 հազար դրամի փոխարեն կկազմի 18 հազար դրամ:

Նախագահ Սերժ Սարգսյանի շնորհավորական ուղերձը Լեռնային Ղարաբաղի Անկախության տոնի առթիվ

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Լեռնային Ղարաբաղի Անկախության տոնի առթիվ շնորհավորական ուղերձ է հղել ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանը: Ինչպես «Արմենպրես»-ին տեղեկացրին ՀՀ նախագահի մամուլ գրասենյակից, ուղերձում ասվում է.

«Սիրելի՛ հայրենակիցներ, Ընդհանրապես եմ ձեզ Անկախության տոնի կապակցությամբ: Անցած 17 տարիներն ապացուցեցին, որ Արցախի ժողովրդի ընտրությունը տվյալ իրավիճակում միակ ճիշտ ուղին էր: Այդ ընտրությունը մեզ համար պատմական է, սրբազան եւ անբեկանելի: Այսօր բոլորիս տոնն է. նաեւ նրանց տոնը, ովքեր

անմահացան իրենց մարտական սխրանքներով՝ հանուն ազատագրված ու արժանապատիվ հայրենիքի:

Սիրելի՛ արցախցիներ, Դուք պատվով եք բռնել թե՛ պատերազմի, թե՛ խաղաղության քննությունը եւ այսօր նվիրվել եք ազատ երկրի կառուցման ու պաշտպանության գործին: Նվիրվել եք՝ բարեփոխելու ձեր պետական, հասարակական ու տնտեսական գործունեությունը, բարելավելու ձեր կյանքը: Եվ ես համոզված եմ, որ Հայաստանի եւ ողջ հայության աջակցությամբ դուք լուծելու եք ներկայի խնդիրներն ու դիմագրավելու եք ապագա բոլոր մարտահրավերներին: Կրկին շնորհավորելով այս պայծառ տոնի առթիվ՝ մաղթում եմ խաղաղ երկինք ու հաստատուն առաջընթաց»:

Ազգային ժողովի նախագահ ընտրվեց Հովիկ Աբրահամյանը

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ազգային ժողովի նախագահ ընտրվեց ՀՀ

ամրան Հովիկ Աբրահամյանը: Փակ գաղտնի քվերակությանը մասնակցած 115 պատգամավորներից նրա օգտին քվերակել էր 110-ը, իսկ մյուս թեկնածու՝ «Ժառանգություն» խմբակցության անդամ Լարիսա Ալավերդյանի օգտին՝ 5 պատգամավոր:

Մյուռնոսիության սրբազան արարողություն՝ Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնում

ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայրապետական շուքով զգեստավորված Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ

Ամենայն Հայոց

կաթողիկոսի ձեռամբ եւ 12 եպիսկոպոսների մասնակցությամբ, ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի, ԼՀՀ նախագահ Բակո Սահակյանի, ՀՀ վարչապետ Տիգրան Սարգսյանի, Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանի, պետական այլ բարձրաստիճան այրերի, սրբալույս Մյուռնոսի օրհնության առթիվ ս. Էջմիածին ժամանած

միջեկեղեցական 12 պատվիրակությունների, արտասահմանյան դիվանագետների, միջազգային տարբեր կազմակերպությունների, հոգեւորականության, սփյուռքահայ հյուրերի, հավատացյալ հոծ բազմության ներկայությամբ, Վարազա սուրբ Խաչի տոնին երեկ Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի ս. Տրդատի բաց խորանում տեղի ունեցավ Մյուռնոսոփիության արբազան արարողություն:

Հրատեչտի խոսքեր

ԿԸ ՄԱՅ «ՈՍԿԻ ԿԱՍՈՒՋԸ» ԿԱՐԼԵՆ ԴԱԼԼԱՔԵՆՆԻ

ԵՐՈՒՆԴ ԱԶՍԵՆՆԱ

Կարլեն Դալլաքեանի կորուստով պատմության կյանցնի ամբողջ ժամանակաշրջան մը՝ իր նկրտումներով, անկումներով եւ իրագործումներով: Մեծ ու նշանակալից էր անոր ներդրումը հայրենակերտումի գործին մէջ, խորհրդային տարիներուն:

Անկախութենէն վերջ, շուկայական յարաբերութեանց սակարանին մէջ գրեթէ աննշան դարձած էր վիթխարի այդ անձնաւորութեան ներկայութիւնը. կարծէք նոր ժամանակները կարիքը չունէին անոր փորձառութեան պետականութիւն կերտելու գործընթացին մէջ: Սակայն, վերջին պահուն, յետադարձ անդրադարձումով մը թաղման պետական յանձնաժողով մը կազմելու փաստը եկաւ մոռացութեան տալու ուրացման տարիները:

Դալլաքեան յանձնառու դէմք մըն էր իր գաղափարաբանութեան: Ան համոզումով զինուորագրուած էր իբրեւ հայ կոմունիստ, հաւատարմով, որ այդ կերպով աւելի գործնական եւ իմաստալից կերպով պիտի կարենար ծառայել Հայաստանին, հայութեան եւ հայկական դատին, այնպէս, ինչպէս Մխիթար Սեբաստացի, Դեւոնդ Ալիշան եւ միւս Մխիթարեան հայրերը յարած էին կաթոլիկ դաւանանքին, իրագործելով ամենէն ակնառու գործերը ի շահ հայ մշակույթին եւ հայկական ինքնութեան պահպանութեան:

Հայաստանի անկախութենէն վերջ ալ, իր վեհ ինքնամփոփումին մէջ, Դալլաքեան հաւատարիմ մնաց իր հաւատամքին, երբ երկուսն աթէիստները կրօնամուկ կը դառնային եւ երբ երեկուան միջազգայնականները յանկարծ կը դառնային ազգայնական երկու պարագաներուն ալ մատնելով իրենց մակերեսայնութիւնն ու պատեհապաշտութիւնը:

Դալլաքեանի նման հայրենասէր կոմունիստներ էին նաեւ Կարլեն Դեմիրճեան եւ Յակոբ Զարուբեան, ընդհուպ Աղասի Խանճեան, որոնք յարած էին այդ գաղափարաբանութեան պարզապէս ծառայելու հայրենիքին եւ սատարելու հայոց պետականութեան կայացման:

Եթէ խորհրդային իրաւակարգի բացասական բնոյթը միջազգային էր ու տիեզերական, սակայն անոր բարիքները եղան մասնակի ու տեղական, որոնցմէ անպայման օգտուեցաւ Հայաստանը: Խորհրդային գաղափարաբանութեան դաւանանքին վրիպանքը կը կայանար հոն, որ կը կարծէր ունենալ մենաշնորհը ճշմարտութեան: Այսօր ալ շատեր կը շարունակեն խորհիլ ու գործել այդ մտածելակերպով: Եթէ պահ մը յաջողի՞նք ձերբազատուիլ մտածման այդ կաշկանդումներէն եւ դիտել խորհրդային շրջանը առարկայականօրէն, պիտի հաստատենք, որ այդ տարիները, իրենց խորունկ եւ անբուժելի վերքերով հանդերձ, մեզի ընծայեցին առիթը կերտելու ոսկեղար մը՝ մշակույթի, գիտութեան, ճարտարապետութեան եւ ազգակերտումի, որոնց մնացուկներով կը հպարտանանք տակաւին այսօր:

Այն ինչ որ դալլաքեաններ եւ իրենց սերնդակիցները յաջողեցան իրականացնել անագատ պայմաններու տակ, կարծէք թէ դեռ չենք յաջողած իրականացնել ազատ

պայմաններու ներքեւ: Այնպէս կը թուի, թէ պէտքը ունեցած չըլլայի՞նք այդ ազատութեան...

Խորհրդային տարիները կը ներկայացնէին հակասութեանց աշխարհ մը, ուր դալլաքեաններու սերունդը պիտի կորզեր բան մը հայութեան ու Հայաստանին համար:

Հակադրութեանց ամբողջ հանդէս մըն էր այդ շրջանը, ուր Դալլաքեան համադրութեան եզրեր պիտի որոնէր. եւ ան որոնեց ու գտաւ այդ եզրերը:

Իբրեւ Հայ եկեղեցու գործերու խորհուրդի նախագահ Դալլաքեան պէտք է խուսանաւոր ընդմէջ անաստուած իշխանութեան մը պահանջներուն եւ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ կարիքներուն եւ ակնկալութեանց, եւ ան յաջողեցաւ հակակրօն այդ իշխանութեան մէջ արժանապատիւ տեղ մը ապահովել Մայր աթոռին, շահելով մնայուն բարեկամութիւնն ու համարումը Ամենայն հայոց հայրապետ Վազգէն Ա կաթողիկոսին: Այդ կերպով Մայր աթոռի իշխանութիւնն ու հեղինակութիւնը տարածուեցան նաեւ ամբողջ սփիւռքի վրայ, թէւ ոմանք ջանացին ականահարել այդ հեղինակութիւնը:

Դալլաքեանին վստահուած էր նաեւ ուրիշ անկարելի պաշտօն մը, թէւ շատ նշանակալից եւ զօրեղ խորհրդային պայմաններու համար. ասիկա Կենտկոմի գաղափարաբանական բաժնի պետի գործն էր, այլամերժ գաղափարաբանութիւն մը, որ ուղղակի կը հակադրուէր ազգայինն եւ ազգայնականին: Եւ այդ հակադիր բեւեռներու մէջ Դալլաքեան պէտք է անհնարինը դարձնէր հնարաւոր եւ յաջողեցաւ զայն իրականացնել՝ ապահովելով ազգային ազատութիւններ՝ բնականաբար խորհրդային պայմաններուն համար ընդունելի տարազումներով: Ճշմարիտ պարադոքսներ իրենց ժամանակին համար:

Այս բոլորն ենք ու անկախ Դալլաքեանի հիմնական, պատմական եւ հայրենասիրական առաքելութիւնը Սփիւռք-Հայրենիք կապերու ամրապնդման մէջ էր, իր բոլոր հետեւանքներով ու բարիքներով:

Խորհրդային իշխանութիւնը քաշած էր երկաթէ վարագոյր մը արտական աշխարհի դիմաց. որեւէ խելամիտ մարդ զիտեր թէ անհնար էր խորտակել այդ երկաթէ վարագոյրը: Սակայն Դալլաքեան գտաւ հնարքը շրջանցելու այդ վարագոյրը եւ հասնելու սփիւռքին, անոր հետ հաստատելով հոգեկան ու մշակութային կապերը:

Այս մարզէն ներս ան ունեցաւ գործնական, տեսական եւ ստեղծագործական իրագործումներ: Գործնականը ան իրագործեց Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտէի միջոցաւ՝ ամենէն իմաստալից կամուրջները հաստատելով սփիւռքեան օջախներուն հետ: Իսկ տեսականը յաջողեցաւ իրականացնել իբրեւ Ակադեմիայի սփիւռքագիտութեան բաժնի վարիչ: Տեղեկութիւններ համախմբելու աշխատանքը ան վերածեց պատմագիտական կատեգորիայի մը՝ սփիւռքագիտութեան: Եւ այսօր արդէն ձեւ ու կերպարանք ստացած է սփիւռքագիտութիւնը:

Գալով ստեղծագործականին՝ անոր բոլոր երկասիրութիւնները նուիրուած կան առնչուած էին սփիւռքին պատմական, գրական եւ հասարակագիտական հատորներով:

Դալլաքեանի մէկ կոթողային գործը նուիրուած էր Արշակ Զօպանեանին: Նոյնիսկ սփիւռքը իր մեծ գրագէտին ու գործիչին չէր յաջողած այդպիսի պատուանդան մը կանգնել: Զօպանեանի վրայ սեւեռումը ոչ արդիւնք էր զուգադիպութեան մը, ոչ ալ գրական նախասիրութեան մը: Զէ՞ որ Զօպանեանին հետ ունեցած իր նամակագրութիւնը ողբերգական հետեւանքներ ունեցած էր հայրենասէր Աղասի Խանճեանի համար, որովհետեւ Զօպանեան, խորհրդային ակնոցով դիտուած՝ բուրժուա գրող մըն էր եւ իբրեւ Հայ դատի անխոնջ նուիրեալ՝ ան պարզապէս խնկարկող մըն էր «կապիտալիստներուն» եւ «իմպերիալիստներուն»:

Սակայն, Դալլաքեան գիտակ էր այն պատկառելի վաստակին, զոր Զօպանեան իրականացուցած էր հայ գրականութեան պատմութեան մէջ, վերծանելով մեր ամբողջ միջնադարեան գրականութիւնը՝ սկսելով Քուչակէն ու հայրեններէն եւ թարգմանութիւններով՝ զայն ներկայացնելով Եւրոպայի եւ քաղաքակիրթ աշխարհի մտաւորականութեան: Բացի իր սեփական աշխատութիւններէն, իբրեւ «Անախիտ» գրական հանդէսի խմբագիր, ան ստեղծած էր գրական ամբողջ

հոսանք մը: Անոր գրական գործունեութիւնը համալրուում էր Յայ դատի նուիրուած անոր առաքելութեան, որովհետեւ ցոյց տալով աշխարհին, թէ ինչպիսի բարձր մշակոյթի տէր ազգ մըն էր հայութիւնը՝ աւելի ըմբռնելի կը դառնար տարողութիւնը այն եղեռնին գոր թուրքերը իրականացուցած էին բնաջնջել ջանալով նման քաղաքակիրթ ազգ մը:

Բնականաբար Չօպանեանին նուիրուած հատորը ներկայացուած էր խորհրդային պայմաններուն համար ընդունելի տարագումներով: Եթէ այսօր յօրինուած ըլլար այդ հատորը կարիքը պիտի չունենար գաղափարական ու գաղափարախօսական արդարացումներու:

Սակայն, այդ հատորը իր ժամանակին համար կատարեց իր դերը ոչ միայն վերականգնելով եւ Յայաստանի համար ընդունելի դարձնելով Չօպանեանին վաստակը, այլեւ անոր միջոցաւ նոր վերաբերում մը յառաջացնելով ամբողջ արեւմտահայ մշակոյթին եւ արժէքներուն նկատմամբ: Որոշ չափով լրացուցիչ դեր կատարած են նաեւ Դալլաքեանի յուշագրութիւնները առ սփիւռք ուղղուած իր առաքելութեան մէջ:

Դալլաքեան տարօրինակ վիճակի մը մատնեց Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան մտաւորականութիւնը, երբ ձեռնարկեց այդ կուսակցութեան պատմութեան երկհատորեայ գործին: Արդարեւ, ան իբրեւ հայ կոմունիստ ինքզինք դրսևորեց իբրեւ ամենէն հմուտ ամձը ՌԿԿ-ի պատմութեան: Եւ, անկազմակերպ, գրեթէ անգոյ արխիւներուն ուսումնասիրութեամբ, հրապարակ հանեց այդ գոյգ հատորները. թէւ, արխիւային նիւթերու բացակայութեան կարգ մը բացթողումներ ու թիւր մեկնաբանութիւններ ունեցան այդ գոյգ հատորները, սակայն կը մնան միակ վկաները այդ կուսակցութեան պատմութեան:

Ներկայիս սփիւռքի նախարարութեան կազմութիւնը անուղղակի ճանաչումն է Դալլաքեանի առաքելութեան իրագործումներուն եւ աւելի հիմնաւորեալ հեռանկարներու որոնումը, պետական չափանիշներով եւ նպատակներով:

Այսօր լոյսի հեղեղներով կը յորդին երեսնեան պողոտաները, կը խայտան ցայտաղբիւրները, եւ այն ամձը, որ իր հոգին ու միտքն ճառագայթ մը ցոլացուց պայծառ Երեւանի վերեւ, լեւելայն կիջնէ անոր հողին տակ: «Ռսկի այն կամուրջը» գոր կերտած էր Դալլաքեան, ոչ միայն փուլ չի գար իր թաղումով, այլ կանցնի պատմութեան աւելի հզօրանալու հեռանկարով:

Երեւան

«ԱՃԽԱՐԿԻ ԸՆՏ` ՄԵՐ ԻՆՔՆՈՒԹՅԱՐ»

Կամահայկական լրատվամիջոցների ղեկավարների IV համաժողովի բանաձև

«Մեկ ազգ՝ մեկ մշակույթ» համահայկական փառատոնի շրջանակներում, «Աշխարհի հետ` մեր ինքնությամբ» կարգախոսով Համահայկական

լրատվամիջոցների ղեկավարների IV համաժողովը 2008 թվականի սեպտեմբերի 17-22-ը իր լիազումար նիստերի ընթացքում քննարկելով հայ ազգային մամուլի հիմնարար խնդիրները աշխարհաքաղաքական նոր մարտահրավերների համատեքստում, առաջնային է համարում հայոց պետականության հետագա ամրապնդման եւ զարգացման համար համահայկական ազգային գաղափարախոսության

պարզաբանումն ու պրոպագանդումը, երրորդ հազարամյակում հայ ազգային քաղաքակրթության ձեւի, աշխարհում նրա տեղի ու դերի մշակակութային կարելուումը:

Ժամանակակից համաշխարհայնացման անկանխատեսելի ու փոքր ազգերի համար վտանգավոր կտրուկ շրջադարձերի հորձանուտում մեր ազգային ինքնության դրսևորումը եւ ազգային արժէքները համաշխարհային նոր որակների վերածելու համար հայապահպանման գերխնդիրը հայ աշխարհի, հայ ազգի, հայոց պետականության մերօրյա մարտահրավերն է եւ գոյության երաշխիքը:

Հայալեզու եւ օտարալեզու հայ մամուլը իր ամենօրյա գործունեության կարելուորակուն խնդիրն է համարում 1915 թվականի Հայոց մեծ եղեռնը որպես համաշխարհային քաղաքակրթության նորագույն պատմության կանամարդկային մեծագույն աղետի` որպես Ցեղասպանության ճանաչման, հայ ժողովրդի պահանջատիրության արդարացիության հիմնավոր մեկնաբանման համար միջազգային հասարակական կարծիքի ձեւավորումը ողջ աշխարհում:

Աշխարհասփյուռ հայ մամուլը դեռեւս լուրջ անելիքներ ունի Արցախի հիմնահարցի հայանպաստ լուծման, միջազգային իրավական նորմերի հիման վրա Արցախի ժողովրդի արդարացի ինքնորոշման իրավունքի պատմական հիմնավորման ու պարզաբանման ուղղությամբ:

Համահայկական լրատվամիջոցների ղեկավարների IV համաժողովը փաստում է, որ աշխարհի հայ մամուլը բազմադարյան իր փորձով ու հեղինակությամբ հսկայական ներուժ եւ լավագույն ավանդույթներ ունի ազգային կրթական, մշակութային, համայնքային, նոր սերնդի դաստիարակության համահայկական բազում խնդիրների լուծման գործընթացների կազմակերպման խրախուսման եւ աջակցության ուղղությամբ:

Հայալեզու մամուլի ներկայացուցիչները գիտակցում են մայրենի լեզվի անաղարտության, ազգային մշակույթի, ժողովրդական ավանդույթների պահպանման, հայ ժողովրդի պատմական անցյալի, նրա հետ կապված վիճահարույց հարցերի անաչառ մեկնաբանման գործում մամուլի տեղի եւ դերի ողջ պատասխանատվությունը:

Համաժողովը մշում է, որ ազգային բոլոր հիմնահարցերի ու խնդիրների լուծման ուղղությամբ հայ մամուլի կենսագործունեության համար անչափ կարելու է միասնական հայկական տեղեկատվական դաշտի, համահայկական տպագիր եւ էլեկտրոնային պարբերականի, համահայկական մամուլի էլեկտրոնային շտեմարանի, տեղեկատվական հայալեզու տեխնոլոգիաների ստեղծումը, երիտասարդ կադրերի պատրաստումը, թափանցիկ լրատվության, բազմակարծության եւ հանդուրժողականության, պետական, քաղաքական եւ հասարակական կառուցողական վերաբերմունքի ապահովումը համայն հայության Հայրենիքում` Հայաստանում:

Համահայկական լրատվամիջոցների ղեկավարների համաժողովը քաջալերված է եւ ողջունում է սփյուռքի հարցերով նախարարության ստեղծման հարցում Հայաստանի Հանրապետության նախագահի պետական, քաղաքական եւ ազգային դիրքորոշումն ու վճռականությունը: Հայ մամուլը իր գործարար եւ կառուցողական աջակցությունն է հայտնում այս եւ ազգային, պետական, քաղաքական, հասարակական եւ ռազմավարական բոլոր ծրագրերին եւ նախաձեռնություններին:

Հայ մամուլի ղեկավարները լի են վճռականությամբ` համաժողովը շարունակական գործընթացի վերածելու եւ լիազումար նիստերում արծարծված բոլոր հիմնախնդիրների լուծման ուղղությամբ ստեղծված հանձնաժողովի ուժերով գործնական քայլեր ձեռնարկելու համար:

Ավարտելով իր աշխատանքները հայոց պետականության 17-րդ տարելիցի նախօրեին, Համահայկական լրատվամիջոցների ղեկավարների համաժողովը իր շնորհավորանքներն է հղում համայն հայությանը, հայ աշխարհի պետական, քաղաքական եւ հասարակական բոլոր կառույցներին ու կազմակերպություններին եւ կոչ անում համախմբվելու մեր` դարերով փափագած ու անչափ թանկ գնով ձեռք բերված պետականության շուրջը, գիտակցելով ազգային ինքնահաստատման ճանապարհին մեր ինքնությամբ

աշխարհի հետ մեր քաղաքակիրթ երկխոսության ու համաքայլ երթի լիարժեք իրավունքը: *Երեւան, 22 սեպտեմբերի, 2008 թ.*

Շրանուշ Հակոբյանը նշանակվել է ՀՀ սփյուռքի նախարարի պաշտոնում

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՍ: ՀՀ նախագահ

Սերժ Սարգսյանն այսօր հրամանագիր է ստորագրել Հրանուշ Հակոբյանին ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության սփյուռքի հետ կապերի պետական կոմիտեի նախագահի պաշտոնից ազատելու մասին: Ինչպես «Արմենպրես»-ին հայտնեցին ՀՀ նախագահի մամուլ գրասենյակից, հանրապետության նախագահը նույն օրը հրամանագիր է ստորագրել Հրանուշ Հակոբյանին Հայաստանի Հանրապետության սփյուռքի նախարար նշանակելու մասին

Սփյուռքի նախարար՝ Շրանուշ Հակոբյանի ելույթը միջազգային հայ. կրասովամիջոցների համաժողովում

Հարգարժան ներկայացրեց,

Սիրով եւ ջերմությամբ ուզում եմ ողջունել արդեն ավանդույթ դարձած Հայաստան-Սփյուռք կրասովամիջոցների 4-րդ համաժողովը:

Համաժողովը գումարվում է շատ բարձր եւ հետաքրքիր ժամանակահատվածում, երբ տարածաշրջանում տեղի են ունենում լուրջ վերադասավորումներ, երբ աշխարհը ոչ միայն արագ փոփոխվում է, այլև փոքրանում:

Գաղտնիք չէ, որ մարդկությունն այսօր կանգնած է բազում մարտահրավերների առջև. մարտահրավերներ, որոնք ըստ էության, երկիր մուղրակի վրա նոր երևույթների և նոր իրադրության առաջացման, ուժեղացման և փոփոխման պատճառ են դառնում: Տվյալ դեպքում խոսքը վերաբերում է այնպիսի երևույթների, ինչպիսիք են էքստրեմիզմը, քսենոֆոբիան, բռնությունը և այլն:

21-րդ դարի հիմնական մարտահրավերներն են՝

1. Միջազգային ահաբեկչությունը, զինված հակամարտությունները, զանգվածային զենքի տարածումը,
2. Թմրանյութերի տարածումն ու տարանցումը, մարդկանց թրաֆիքինգը, փողերի լվացումը,
3. Էկոլոգիական աղետները, կլիմայի փոփոխությունը և դրա հետևանքները, բնական ռեսուրսների պակասը, համաճարակների բռնկումը,
4. Կառավարման համակարգերի անարդյունավետությունը, որը հանգեցնում է կոռուպցիայի խորացմանը, ժողովրդավարության խաթարմանը,
5. Աղքատության չնվազող տեմպերը, հարուստ և աղքատ երկրների միջև բևեռացումը, տնտեսությունների զարգացման տարբերությունների մեծացումը,
6. Մոլորակի վրա մարդկանց անվերահսկելի տեղահանումները, անվերահսկելի ծնելիությունը, անվերահսկելի ժողովրդագրությունը,
7. Ժողովրդավարական գործընթացների դանդաղեցումը, տեխնոլոգիական, մշակութային և կրթական զարգացումների տարբերությունները:

Այսպիսով, 21-րդ դարի վերը թվարկված հիմնական մարտահրավերները չեն կարող չմտահոգել աշխարհի մարդկությանը, առավել ևս՝ լրագրողներին:

Հետևաբար, դուք գործում մասնակցություն պետք է ունենաք այդ ամենին դիմակայելու, իրականության նկատմամբ ձեր վերաբերմունքի փոփոխության, ընդունակությունների, հնարավորությունների և կարողությունների ներդրման առումով:

Երբ 21-րդ դարի մարտահրավերները թևակոխում են նաև Հայաստան և Սփյուռք աշխարհ, երբ համաշխարհայնացումը

փորձում է համահարթեցնել ազգեր, մշակույթներ, լեզուներ, առավել կարևորվում է Հայաստան-Սփյուռք գործակցությունը և հայ լրագրողի տեղն ու դերը, նրա ճիգը՝ հայ ինքնության պահպանման, համազգային խնդիրների լուսաբանման և ներկայացման, հայի նոր կերպարի ձևավորման առումով:

Մենք շատ լավ գիտենք և պատկերացնում ենք այսօրվա տեղեկատվական հեղեղի, քարոզչության էությունը և պետք է, որ օգտվենք աշխարհասփյուռ մեր իրավիճակից և յուրաքանչյուրս մեր լուսնա բերենք մեր փոքր ու անկախ հայրենիքի զորացման և առաջընթացի գործում:

Հայոց հիմնական արժեքը մեր էության հայկականությունն է, ուրեմն՝ խնդիր է նաև այդ հայկականության պահպանումը, օտարության մեջ հավիղ հայության պահպանությունը: Մեզ պետք է դաս լինի մեր կարծիք ու բազմաաղետ անցյալը:

Հիշենք մեծ հունամիտ, հայ ժողովրդի մեծ բարեկամ Տրիտյոֆ Նանսենի հայտնի միտքը. «Հայոց պատմությունը անվերջ փորձարկումների պատմություն է, ապրելու փորձարկում»:

Ուրեմն թե՛ օգնենք ըստ ամենայնի՝ ապրելու փորձարկմանը:

Հայաստանը, Արցախը, թե Սփյուռքը գոյապայքարի մեջ են, ամեն օր, ամեն ժամ պայքարում են իրենց գոյության համար: Ազգ, ժողովուրդ, որ գալիս է հնագույն ժամանակներից, որ 1700-ամյա քրիստոնյա արժեքների կրողն է, հինգերորդ դարից սկիզբ է առնում գիրն ու գրականությունը, որ մտարայան հանճարի լույսը ուղեկցում է մեզ դարեր շարունակ, որ առավել լրանալու է առաջին հայ տպագիր գրքի 500-ամյակը, առաջին պարբերականի՝ «Ազդարարի» 215-ամյակը: Եվ մենք՝ այս առեղծվածի մշակութային ժառանգության կրողներս, պարտք ունենք հայրենիքի, այս սերնդի, սփյուռքահայ գաղթօջախների առջև:

Դարերի հողովություն են ձեւավորվել Հայրենիք-Սփյուռք հարաբերությունները: Սակայն այն նոր ուժ, թափ ստացավ հայրենիքի անկախացումից հետո: Բայց բոլոր ժամանակներում էլ այդ գործակցության գերազույն իմաստը, գերակա նպատակը եղել է մնում է հայապահպանությունը, Սփյուռքի ձևավորումը, համայն հայության համախմբումը Հայաստանի՝ ամենայն հայոց հայրենիքի շուրջ, Սփյուռքը հայ պահելը, հայ ինքնության, հայ գեներին հավատարիմ մնալը: Եվ այս աստվածային առաքելության մեջ մեծ է, անգնահատելի եւ անուրանալի հայ լրագրողի դերը:

Ունենք մեր պայերի՝ դարերով երազած ազատ և անկախ հայրենիքը, որը անցել է երկրաշարժի, պատերազմի, ժողովրդավարական վայրիվերումների տագնապալի և ծանր ժամանակաշրջան: Ունենք Արցախի հիմնախնդիր և ամեն օր ազգայնական, քաղաքական ղեկավարության կողմից հնչեցվող սպառնալիքները:

Չե՞ որ անցյալում են մնացել մութ և ցուրտ օրերը, կասեցվել է հանընդհանուր հետընթացը, առկա է տարիներ ձգվող տնտեսական կայուն աճ, պետական բյուջեն տասնապատկվել է, կյանքը աշխուժացել է, դրական առաջընթաց կա. տեսնե՞նք այն և արձագանքե՞նք դրան:

Մենք հասկանում ենք նաև, որ տարբեր երկրներում, կապված ժողովրդավարության զարգացման տարբեր աստիճանների, տարբեր մակարդակների հետ, լրագրողները ունեն ինքնադրստրվելու տարբեր հնարավորություններ:

Մենք հավատում ենք նաև, որ Սփյուռքի լրագրողը ո՛ր երկրում գրում է, մասնակից է տվյալ երկրի քաղաքական կյանքին, տարվող քաղաքականությանը, ասել է թե՛ կրում է նաև նրանց քաղաքական մշակույթը, չեն վախճնում ասել՝ գուցե մշակույթն ընդհանրապես. Եվ ո՛րն է այստեղ փիլիսոփայությունը և դրա խեղաթյուրումը: Ակնհայտ է, որ աշխարհի զարգացած երկրներում ապրող, այնտեղի լավագույնը տեսած և զգացած մեր լրագրողները ուզում են այդ ամենը տեսնել նաև տասնյոթամյա Հայրենիքում և բախվում են դառը իրականության հետ, հիասթափվում և մոռանալով այս իրողությունները՝ գրիչ են վերցնում՝ սևացնելու հայրենիքը կամ չեզոք են մնում:

Բայց մի բան, որ ընդհանուր է, ընդհանուր պետք է լինի երկրագնդի բոլոր ծայրամասերում գտնվող ու աշխատող հայ լրագրողի համար՝ Մայր Հայրենիքն է, նրա հանդեպ ունեցած սերը, նրա ճակատագրի հանդեպ ունեցած

պատասխանատվությունը, մեծ հաշվով նրա մշակույթի կրունը:

Ուզում եմ հիշեցնել նաև Դանթեի միտքը. «Դժոխքի առավել շիկացած տեղերը նախատեսված են այն մարդկանց համար, ովքեր երկրի դժվարին պահերին չեզոք են մնացել»:

Ուրեմն թե՛ չեզոք չմնանաք, անտարբեր չնայենք երկրում կատարվածին, չանտեսենք, մանավանդ, ձեռքբերվածը, երբեմն էլ, որ առավել սարսափելի է՝ հրճվանքով չարձագանքենք վատին, վատթարագույնին, անգամ՝ պետության ու պետականության հիմքերը խարխլող իրադարձություններին:

Լրագրողի գործին, կարծում եմ, այն խանգարում է. ինչպես անտեղի վարդագույնը, այնպես էլ՝ սևը...:

Լինե՛նք իրատես և փորձենք անդրադառնալ հետևյալ խնդիրներին. համահայկանական մշակույթի ունեցող հիմնահարցերի առաջնայնության և հրատապության ճշգրտում և քարոզչություն մամուլում: Դրանց թվին կարելի է դասել Գրիգոր Գեղասպանության միջազգային ճանաչման, Ղարաբաղի հարցի խաղաղ կարգավորման հիմնախնդիրները, Հայաստան-Սփյուռք գործակցության գաղափարական, կրթական, տնտեսական, մշակութային, հոգևոր հարցերը, «21-րդ դարը մերն է լինելու», «Հայի նոր կերպարը», «Հայ, հայություն, Հայաստան», «Հայաստանը համայն հայության հայրենիքն է» և այլ կարգախոսների տարածումն ու արմատավորումը, երբեք գրիչը վայր չդնել և անընդհատ գրել տրամապորտային շրջափակման մասին, նշել, որ երկիրը խեղդվում է երկկողմանի շրջափակումից, որ տարեկան միլիարդավոր դոլարների վնաս է կրում:

Ականջալուր մախագահ Սերժ Սարգսյանի հանձնարարականներին՝ ուղղված պետության դիվանագետներին, կարծում եմ, որ յուրաքանչյուր լրագրողի պարտքը պետք է լինի մեր երկրի մասին համապարփակ տեղեկատվության տարածումը, Հայաստանը պատշաճ ներկայացումը:

Եթե աշխարհի այլ երկրներ ջանում են թղթակիցներ ունենալ կամ լրատվամիջոց հիմնել այլ երկրներում, ապա մենք ինչու՞ չօգտվենք մեզ ընձեռված հնարավորությունից, շուրջ 300 անուն ԶԼՄ է գործում աշխարհի տարբեր ծայրերում:

Նախագահ Սարգսյանի խոսքը մեջբերեմ. «Հատկապես կարևորում եմ աշխատանքը ԶԼՄ-ների հետ: Արդեն մենք բավական ժամանակ է, որ խոսում ենք Սփյուռքի մամուլի մասին, բայց ցավոք սրտի, մինչև այժմ այդ մամուլը թողնված է առանց որևէ օժանդակության:»

Մտո մեկ ամիս առաջ նախագահը կոչով դիմեց մեր հայրենակիցներին՝ միասին և համատեղ ուժերով լուծելու մեր բոլոր խնդիրները, մեր բոլորի հայրենիք՝ Հայաստանի վերելքի գործին լծվելը: Ո՞ր լրատվամիջոցը կամ լրագրողը արձագանքեց այս կոչին, տեղեկացրեց մեր հայորդիներին, գրեց նրանց հայրենամկեր գործերի մասին և դրական ու լավ օրինակով ոգևորեց մյուսներին...

Սրանք խնդիրներ են, որոնք պահանջում են համահայկական ուժերի կենտրոնացում և երկարաժամկետ շարունակական աշխատանք: Ավելի փոքր չափուններով մենք ևս ունենք բազմաթիվ բովանդակային հիմնահարցեր, որոնք ևս լուծում են պահանջում: Դրանցից են կառանձնացման հետևյալը.

Ամփստելի փաստ է, որ Սփյուռքում մամուլը մեծամասամբ գործում է ներգաղութային և կուսակցական կազմակերպությունների շնորհիվ, և այս բազմազանության տարբերությունները ոչ թե պետք է բաժանեն լրագրողական աշխարհը, ձեր ներուժը, այլ պետք է հետամուտ լինե՞նք, որ օճաքներ մեկտեղվեն ոչ թե տարբերությունների, այլ ընդհանրության վրա: Անհրաժեշտ է նաև ճշտել Սփյուռքի մամուլի առաջնային խնդիրներից մեկը՝ զբաղվել լրատվությամբ, թե՞ քարոզչությամբ, թե՞ դրանց լավագույն համադրությամբ:

Ես անկեղծորեն ուզում եմ դիմել ձեզ, ո՞րն է հայ լրագրողի առաջնությունը հայրենիքից դուրս՝ Սփյուռքում:

Երկրի և Սփյուռքի լրագրողները միասնական պետք է լինեն, պետք է համագործակցեն հայոց գաղափարախոսության շուրջ. ազգային գաղափարախոսություն, ինչի հիմքը ազգային

շահերի պաշտպանությունն է, առանցքը՝ ազատ և անկախ պետության ստեղծումը:

Ընդ որում՝ ազգային գաղափարախոսության առանցք կարող են ծառայել ազգային այնպիսի անհատականությունների հայացքներն, ինչպիսիք Գարեգին Նժդեհն է, Անդրանիկ Օզանյանն է, Հովհաննես Թումանյանն է, և էլի շատ ականավոր հայորդիներ:

Չմոռանա՛նք, խնդրում եմ, ազգային գաղափարախոսության հիմնական տարրերից մեկի՝ ազգային հպարտության, ազգային արժանապատվության մասին:

Լրագրողական մեր գործունեության առանցքը, մոլիջ ուժը թե՛ երկրում, թե՛ Սփյուռքում եղել է ու պետք է շարունակի մնալ Արցախը, Արցախի ազատագրական պայքարը, մեծ հաղթանակը՝ վերջնակորեմ անրագրելու հաստատականությունը, կամքը, էլ չեմ ասում Ցեղասպանության միջազգային ճանաչման, Հայրենիք-Սփյուռք հարաբերությունների, երկքաղաքացիության հարցի մասին և այլն:

Արցախյան հարցի մասին գլխավորապես խոսելիս՝ չպետք է երբեք մոռանանք նաև, որ Ղարաբաղը հետ բերեց Ոգին, հետ բերեց Գաղափարը, այլ ոչ երբեք՝ թնդանոթը:

Ոգին, Գաղափարն են երկրի, պետության գոյության, առաջընացի և անանջատ միասնականության շարժիչը:

Չկա հոգևոր հայրենիք, չկա Հայաստան ու Արցախ: Լինե՛նք այդ Ոգու կրողն ու Ոգու, Գաղափարի կոչնակ հնչեցնողը և՛ Երկրում, և՛ Սփյուռքում:

Արդյո՞ք սփյուռքի հայ լրագրողը, իր գրիչը վերցնելիս և իր մասնագիտական պարտքը կատարելիս, մի պահ խորհում է, որ ինքը եւս պատասխանատու է ազգային հիմնախնդիրների լուծման, ազգային շահերի պաշտպանման եւ հայոց աշխարհի միասնության համար պայքարի գործում: Գիտակցու՞մ է արդյոք, որ իր մի հոգվածով, մի մեկնաբանությամբ կամ մի բառով կարող է հեղաշրջում առաջացնել հազարավոր մարդկանց հոգեբանության մեջ, կարող է վտանգել հայ համայնքների կյանքն ու բնականոն ընթացքը, կարող է խարխլել ազգային անվտանգության հիմքերը: Եվ որ ամենակարեւորն է, գիտակցու՞մ է արդյոք, որ ինքն է պատասխանատու հայի դեմքն օտարին ըստ արժանվույն ներկայացնելու գործում:

Այո, գոյություն ունեն լրագրողական էթիկայի նորմեր, կանոնագրքեր, որոնց կիրառումը կարելու է խաղում լրատվամիջոցների արդյունավետ ու հավասարակշռված աշխատանքի համար՝ ապահովելով հիմնախնդրի լուսաբանման օբյեկտիվությունը, բազմակարծությունը եւ կանխելով հասարակական կարծիքի վրա բացասական ազդեցության տարածումը, թշնամանքի իրախումբը, ապակողմնորոշումը եւ այլն, ուստի լրագրողի թիվ մեկ խնդիրը մասնագիտական պատասխանատվության գիտակցումն է. լրագրողը ոչ միայն տեղեկատվություն տարածող է, այլեւ հասարակական կարծիքի ձեւավորող, իսկ հայ լրագրողը պատասխանատու է ոչ միայն հասարակության, այլ նաև իր ժողովրդի՝ առջեւ:

Հայաստան-Սփյուռք գործակցության զարգացման հիմքում դրված է հայ ներուժի հայտնաբերումը և դրա օգտագործումը հայրենիքի գորացման և առաջընթացի համար:

Գաղտնիք չէ, որ տեղեկատվությունը, լրատվությունը, քարոզչությունը, պետության մասին համապատասխան իմիջի ձևավորումը, հատկապես օտար երկրներում, լրագրողների գործն է: Թե ինչքանով մասնագիտական, օբյեկտիվ և ճշմարիտ տեղեկատվություն կտարածվի աշխարհում, այնքանով էլ ճանաչելի և ընկալելի կլինի Հայաստանի հանրապետությունը դրսում: Եթե փորձենք հայ լրագրողներին դասակարգել, ապա՝ 1. ունենք հայ լրագրողներ, ովքեր աշխատում են հայատառ թերթերում, 2. լրագրողներ, ովքեր՝ օտարագիր թերթերում, 3. լրագրողներ, ովքեր աշխատում են օտար ԶԼՄ-ներում, տեղեկատվական գործակալություններում, 4. լրագրողներ, ովքեր ստեղծագործում են Հայաստանում:

Դեռք է այս առեւելի ուժը համախմբել: Նախ ունենալ ամբողջական տեղեկատվություն, ապա ըստ երկրի՝ ստեղծել հայ լրագրողների ընկերություն, ինչպես գործում է հայ բժիշկներինը, միավորել և ստեղծել հայ լրագրողների

համահայկական ընկերություն, այդ ընկերությունում էլ քննարկել, ճշգրտել հայրենիքի, Սփյուռքի առջև ծառայած ազգային, համազգային հարցերը և զբաղվել դրանց քարոզչությամբ, նպատակային օգտագործել հայ լրագրողի ուժերն ու հնարավորությունները:

Ե՛վ երկրում, և՛ Սփյուռքում կարիք ունենք ազնիվ լրագրողի, էլ չեն ասում՝ ազնիվական լրագրողի, լրատվության մտավորական մշակի, մտավորական լրագրողի մասին...: Մտավորական ասելիս՝ նկատի չունեն, անշուշտ, լրագրողական բարձրագույն կրթություն ունենալը, այլ որ մտավորականությունը հոգու վիճակ է, դաստիարակություն, բարեկրթություն, այն աշխարհաստեղծության եզակի կերպ է.....

Իսկ եթե այս չափանիշներով մոտենա՞նք...
Սեկ մտտեցում ևս: Գիտեք, որ հոկտեմբերի մեկից գործելու է 33 Սփյուռքի նախարարությունը, որի կարևորագույն գործառնություններից մեկը Հայաստան-Սփյուռք տեղեկատվության ապահովումն ու կապերի հնարավոր մերձեցումը պետք է լինի:

Սենք պարտավոր ենք բազմալեզու կայքերի, էլեկտրոնային մամուլի միջոցով թարմ, ամենօրյա տեղեկատվություն տրամադրել ձեզ, նույնը ակնկալել ձեզանից: Սենք՝ Հայաստանն ու Սփյուռքը, իրար լավ չենք ծանաչում, իսկ տեղեկատվական հզոր հնարավորությունները (ինտերնետ, բարձր տեխնոլոգիաներ) պետք է օգտագործենք իրար ծանաչելու, շփումները մեծացնելու, հայ քաղաքացուն մատչելի և օբյեկտիվ տեղեկատվություն մատուցելու համար:

Առաջին խոչընդոտը արևելահայերենի և արևմտահայերենի խնդիրն է, որը հնարավոր է ուղղել հանակարգչային փոխանակող ծրագրի ստեղծմամբ, որի շնորհիվ արևմտահայերենը կվերածվի արևելահայերենի և հակառակը:

Երկրորդ խնդիրն այն է, որ հայ լրագրողները պետք է ջանան՝ օտարալեզու մամուլում հովածներ տեղադրելու, մեր ազգային խնդիրները այլ ազգերին ճշմարիտ ներկայացնելու համար:

Երրորդ խնդիրը մեր թերթերում, այլալեզու թերթերում հայկական ապրանքների գովազդումն է, հայկական բրենդի ստեղծումը, տարածումը, կոմերցիոն շահ ունենալով՝ հայկականի քարոզչությունը:

Լրատվական միջոցների ընդհանրական նպատակը պետք է լինի հայության համարժեք և միասնական կամքի դրսևորումը:

Սփյուռքը հայ ժողովրդի կենսաշխարհի անբաժանելի մասն է: Այն ոչ միայն հոգևոր, այլ ռազմավարական հարստություն է, մեր մրցակցային առավելությունը: Այդ է պատճառը, որ միասին պետք է կառուցենք «Հայկական աշխարհը»:

Ուժեղ և թույլ Սփյուռքը ուղղակիորեն կարող է վճռորոշ լինել բազմաթիվ համահայկական հարցերի իրականացման ճանապարհին: Այս գիտակցումով արդեն ժամանակն է, որ Հայաստանը՝ որպես պետություն, քաղաքական և ֆինանսական կառույցներով, հարկ եղած դեպքում, իր հերթին օգնի Սփյուռքին: Գործառնությ, որը այսուհետև կրելու է Սփյուռքի նախարարությունը: Նախարարությունը թե՛ գաղափարական, թե՛ տեղեկատվական, թե՛ իրավական օգնության, ինչու չէ, հարկ եղած դեպքում նաև ներդրումային աջակցությամբ, պետք է նպաստի Սփյուռքի ինքնակազմակերպման և հզորացման գործին: Նախարարությունը ոչ միայն պետք է ամրապնդի Հայրենիք-Սփյուռք կապը, այլև յուրատեսակ կամուրջ դառնա տարբեր գաղթօջախների միջև:

Եվ վերջում կարևոր են համարում հիշատակել հայ ազգասեր գործիչ Ավետիք Արասխանյանի մասին: Երբ 1888 թվականին նա Թիֆլիսում ցանկանում է հիմնադրել «Մուրճ» ամսագիրը, ցարական կառավարությանն է դիմում մի խնդրագրով, որտեղ գրված է՝ «Լինենք թարգման հայ ազգի կարիքների, աշխատենք մեր ազգը ուսումնասիրելով նորա շահերը պաշտպանել: Հորդորենք նորան մտածել ուղիղ, զգալ ազնիվ զգացումներ, հարթել ջանանք նորա առաջանալու ճանապարհները...»:

Հայ լրագրողը պարտավոր է առաջնորդվել այս գաղափարներով, և ազգային պատասխանատվության գիտակցումը պետք է ամրագրվի ոչ թե օրենքներով կամ էթիկայի նորմերով, այլ իր խոր արմատները գցի սրտի, մտքի եւ գիտակցության մեջ:

Հուսով եմ, որ նախարարությունում մենք կստանանք գաղթօջախներում հրատարակվող բոլոր թերթերի օրինակները:

Այսինքն թե՛ հաջորդ մեր հանդիպմանը մեր խոսքը կլինի ավելի կոնկրետ, առավել առարկայական
Շնորհակալություն:

Իրան

ԸՆՆԱՐԿՎՈՒՄ Է ԻՐԱՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՆԱՎԹԱՍՈՒԴ ԿԱՌՈՒՑՆԵԼՈՒ ԸՆԴՑՈ

Էներգետիկայի եւ բնական պաշարների նախարար Արմեն Մովսիսյանը հայտնել է, որ Հայաստանում նավթավերամշակման գործարան կառուցելու համար ստեղծված հայ-ռուս-իրանական աշխատանքային խումբը քննարկում է նաև դեպի Հայաստան նավթամուղի կառուցման հարցը: Ըստ նրա, գործարանի կառուցման տեխնիկական քննարկումները սկսվել են եւ ներկայումս որոշվում է գործարանի տեղը, որը հավանաբար կլինի Երասխի մոտ: Նավթամուղը Իրանից Սյունիքով կծփի մինչև գործարան: Նավթամուղի կառուցման համար կպահանջվի 2.5 մլրդ դոլար գումար: Ըստ նախնական հաշվարկների, գործարանի հզորությունը նախատեսված է տարեկան 7 մլն տոննա հում նավթ վերամշակելու համար, հաղորդում է «Նովուստի» գործակալությունը:

ԻՐԱՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԳԱԶՍԱՐԸ ԿՓՈՐՀԱՐԿԻ

Իրան-Հայաստան գազատարի կառուցումն ավարտված է: Ինչպես նշեց Էներգետիկայի եւ բնական պաշարների նախարար Արմեն Մովսիսյանը, մնում է միայն ավարտել Հայաստանում Քաջարանից մինչև Երևան գազատարի թողունակության բարձրացման աշխատանքները, ինչը նախատեսված է մինչև այս տարվա նոյեմբեր: Շուտով կսկսվեն գազատարի փորձարկման աշխատանքները, որոնց ավարտից հետո արդեն հնարավոր կլինի ամբողջ հզորությամբ օգտագործել: Ա. Մովսիսյանի խոսքով, գազատարը հնարավորություն կտա տարեկան մինչև 2.3-2.5 մլրդ խմ գազ ներմուծելու Հայաստան: Թե որքանով կօգտագործվի գազատարը, կախված է պահանջարկից: Իրանական գազը կօգտագործվի ռուսական գազին գույզահեռ՝ անհրաժեշտության դեպքում: «Սա հնարավորություն կտա տարբեր ֆորսմաժորային իրավիճակներում այնպիսի գազանուցում ապահովելու, որ երկրում ցնցումներ չլինեն», նշեց նախարարը՝ ավելացնելով, որ գազի այլընտրանքային ուղին Հայաստանի համար շատ կարեւոր է տարածաշրջանում անհանգիստ իրավիճակներից ստեղծված ռժվարություններից, տեխնիկական խնդիրներից, գազի ճնշման չբավարարումից խուսափելու համար:

Չանապան

Խոլերա«Վարա» հիվանդության վախը Իրանում

Վերջին ժամանակահատվածում որոշ երկրներում նկատվել են խոլերա հիվանդության դեպքեր, որը անհանգստության պատճառ է դարձել մեր համայնքում: Այդ դեպքերը նկատվել են նաև Իրանում և Հայաստանում: Սեզ մոտ նկատվել էր, որ այն ջրից, որից սառույց են պատրաստում համապատասխան գործարաններում աղտոտված է եղել և գտնում են, որ հիմնական պատճառը դա է եղել, հատկապես լուծով հիվանդների աճը ավելի մտահոգվելու տեղիք տվեց: Այս պատճառով մեր հայրենակիցներին ավելի իրազեկ պահելու համար ստորև ներկայացնում ենք որոշ տեղեկություններ խոլերա կամ ինչպես պարսկերեն ասում են «Վարա»-ի մասին:

Հիվանդության գործոնը հայտնաբերել է Գերմանացի գիտնական «Կոխ»-ը, 1817 թվականից աշխարհում 7 անգամ այս հիվանդությունը բռնկվել և լայն տարածում է գտել: Յոթերորդ բռնկումը եղել է 1961 թվականին և մինչ այժմ շարունակվում է: 1970 թվականին այս հիվանդությունը ավելի քան 59 երկրներում է բռնկվել և այդ երկրներից կեսուն դեռ մնացել է ու շարունակում է զոհեր խել:

Խոլերան լուծով է արտահայտվում, հիվանդի մոտ առաջանում է «ջրային լուծ» սուր ձևով, որը ուղեկցվում է

